

HOLLAND EERT ZIJN HELDEN VAN DE BELGISCHE REVOLUTIE

door Peter Bakker

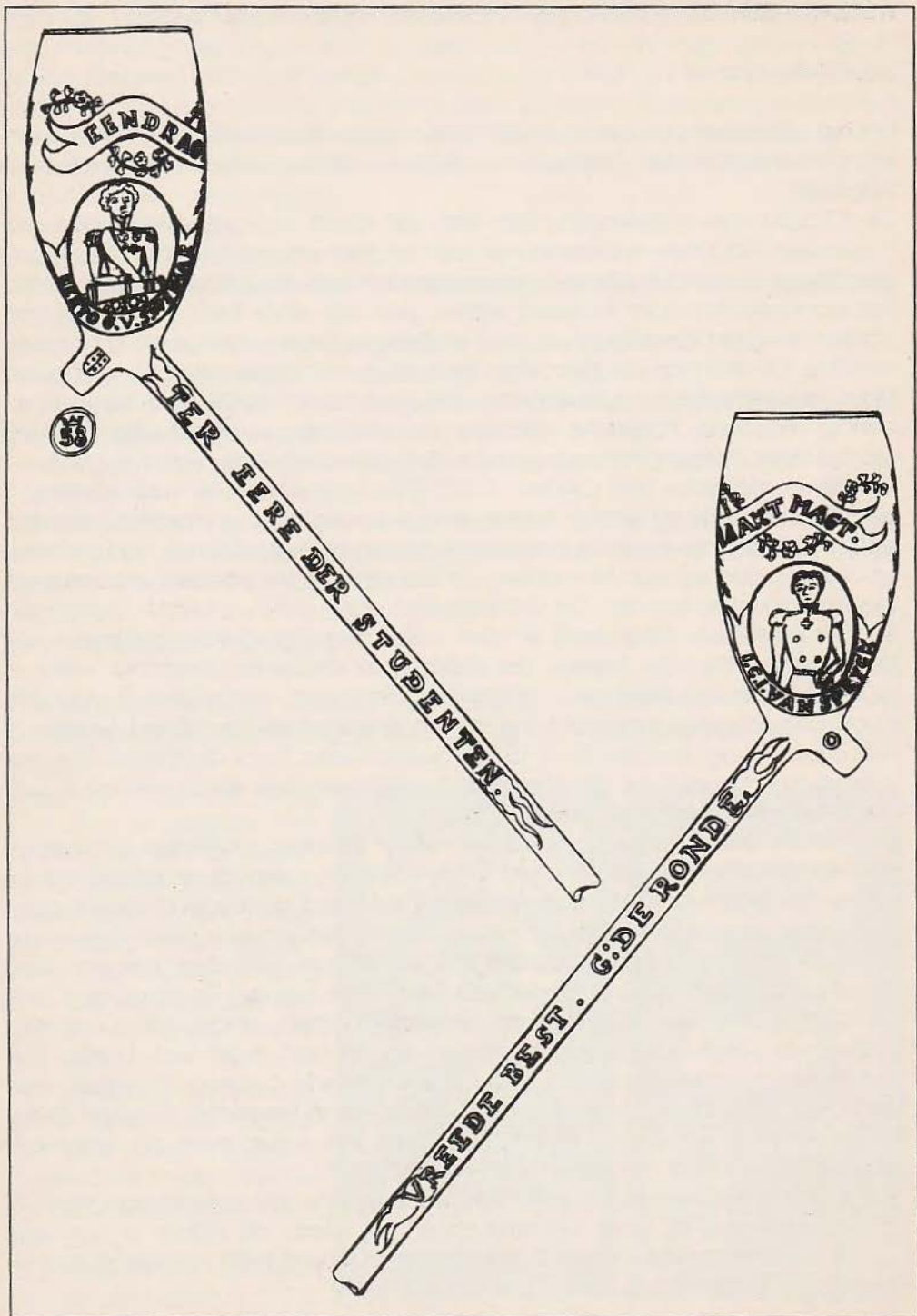
Na het uitbreken van de revolutie (24-08-1830) stuurde koning Willem I een leger naar Brussel. De strijd werd verloren en de revolutie breidde zich over België uit.

De Citadel van Antwerpen, een van de laatst overgebleven Hollandse bolwerken, had een overeenkomst met de stad om geen wapengeweld te gebruiken. Generaal Chassé, commandant van de citadel, werd nadat zijn wachtposten door rebellen waren gedood, door hertog Bernard van Saksen-Weimar, generaal van het Hollandse leger, aangezet om weerstand te bieden aan de lafhartige aanvallen en bombardeerde, gesteund door een eskader kanonneerboden, de stad (29-10-1830). Hiermee was de oorlog verklaard. Belgische officieren en soldaten, in dienst van het Hollandse leger, namen ontslag, waarna het verzwakte leger zich terugtrok.

Op de conferentie van Londen (20/27-01-1831) werd een wapenstilstand gesloten en een scheiding tussen België en Holland vastgesteld. Koning Willem I bleef proberen zijn wankelend gezag te herstellen en riep zijn trouwe volgelingen op zich te melden. Uit alle rangen en standen stroomt men toe om dienst te nemen. De universiteiten van Leiden, Utrecht, Groningen en het Franekers Atheneum richtten vrijkorpsen op. In Utrecht kwam de Kompagnie Vrijwillige Jagers, die volledig uit studenten bestand, weer in actie. Er werd een brief naar de Koning verzonden, ondertekend door 230 studenten (ongeveer de helft van de totale studentenbevolking), waarin zij hun diensten aanboden. Zo'n 16.000 gulden werd door de plaatselijke bevolking ingezameld om de Jagers uit te rusten en met steun van de schutterij werd begonnen met de exercities.

De onderhandelingen op de conferentie in Londen vorderden langzaam. Een ongeduldig en gemotiveerd leger wilde er maar al te graag op los gaan. Op 5 februari 1831 was er een incident dat de krijgslust verder aanwakkerde. Nadat het drijfsijs op de Schelde geen gevaar meer opleverde voor de tijdelijk stroomopwaarts gelegen kanonneerboden kregen deze bevel hun oude posities voor de stad weer in te nemen. Zo ging Jan Carel van Speyk, met zijn legendarisch geworden schip, onder zeil. Door een plotselinge windvlaag raakte zijn schip echter aan lager wal. Leden van het Belgische vrijkorps, gevolgd door gewapende burgers, sprongen aan boord en wierpen het anker uit. Toen het schip in Belgische handen dreigde te vallen, verdween van Speyk naar zijn kajuit met de woorden: "*Wacht..., dan zal ik mijne papieren halen*".

Met in zijn hand een brandende sigaar die hij van een scheepsjongen had ontvangen ging hij naar de kruithamer. Hij wierp de sigaar in het kruit waarna het schip explodeerde. De zich aan boord bevindende vijand en 26 bemanningsleden kwamen om.

Van Speyk werd voor zijn heldendaad geprezen en groeide binnen enige dagen uit tot nationale held.

Op 21-06-1831 wordt Leopold van Saksen-Coburg koning van België. De irritatie dat de Belgen in Londen betere voorwaarden voor de scheiding hadden bedongen, deed Willem I besluiten tot wapengeweld over te gaan. Op 2 augustus 1831 viel een leger van 37.000 man België binnen. De tiendaagse veldtocht was begonnen.

Onder aanvoering van hertog van Saksen-Weimar werd bij een voorgevecht de zich heftig werende vijand verdreven. De samengeraapte legers van België werden bij Hasselt en Leuven verslagen. Ondanks dat de strijd was gestreden verzamelde van Saksen-Weimar een groot leger om naar Brussel op te trekken. Even buiten de stad werd een vreemde reiswagen aangehouden, waarin zich de opperbevelhebber van het naderende Franse leger bevond. Hij vertelde dat koning Willem I had bevolen de vijandelikheden te staken en dat elk volgend kanonschot als tegen Frankrijk gericht beschouwd zou worden. Van Saksen-Weimar bleef ruiterscharges uitvoeren tegen Belgische troepen die zich richting Brussel terugtrokken.

Op het moment dat hij aanstalten maakte de beslissende slag te slaan verscheen de Engelse officier lord Russel, die meedeelde dat er een wapenstilstand was gesloten. De teleurgestelde van Saksen-Weimar gaf duidelijk blijk het hiermee niet eens te zijn en antwoordde: "*I am ashamed that your king is my brother-in-law*".

Pas in 1839 ging een vereenzaamde koning Willem I onder druk van binnen- en buitenland akkoord met de scheiding van Noord en Zuid en tekende het verdrag waardoor België een zelfstandige staat werd.

Literatuur:

J. Huf van Buren	Oranje en Nederland
J. van der Meulen	De val van de Citadel van Antwerpen. PKN,VII,25, pag. 8-10
S. de Vries	De lucht ingevlogen, de hemel in geprezen
J. Ter Haar	Geschiedenis der lage landen
Utr. Univ. blad	Der Belgen onnavolgbare kunst van het vluchten (dd. 30-08-1981)

Afbeelding: hielmerk: gekroonde 58, gemaakt door Gijsbert de Ronde (1813-1842/1848).

In lint boven medaillons: EENDRAGT MAAKT MAGT.

Onder de medaillons: HERTOG. V.S. WEIMAR en I.C.I. VAN SPEYCK.

Op de steel: TER EERE DER STUDENTEN. VREEDE BEST. G:DE RONDE